

Ár 2010, mánudaginn 26. apríl, var fundur í kjararáði að Hverfisgötu 6a í Reykjavík haldinn af Guðrúnu Zoëga, Jakobi R. Möller og Jónasi Þór Guðmundssyni.

Fyrir var tekið:

Að ákveða laun og starfskjör framkvæmdastjóra Portusar ehf. og Sítusar ehf.

I.

Fullskipað kjararáð kvað hinn 23. febrúar 2010 upp úrskurð nr. 2010.4.001 um almennar forsendur ákvarðana um laun og önnur starfskjör þeirra sem með lögum nr. 87/2009 bættust í þann hóp sem undir kjararáð heyrir. Með fyrrnefndum lögum var hlutafélagalögum nr. 2/1995 breytt þannig að kjararáð ákveður nú laun og starfskjör framkvæmdastjóra hlutafélaga sem eru að meiri hluta í eigu ríkisins og félaga sem eru að meiri hluta í eigu þeirra (dótturfélög). Í 1. gr. laganna segir að í vafatilvikum úrskurði fjármálaráðuneyti um hvort kjararáð eigi úrskurðarvald. Kjararáð óskaði eftir lista yfir dótturfélög með tölvupósti til fjármálaráðuneytisins 6. október 2009 og ítrekaði óskina með bréfi dagsettu 17. nóvember 2009. Listi yfir dótturfélög barst kjararáði með tölvubréfi 26. janúar 2010. Á listanum voru dótturfélög Austurhafnar TR hf., Portus ehf. og Sítus ehf., og heyrir því undir kjararáð að ákveða laun framkvæmdastjóra félaganna. Með þessum úrskurði tekur þriggja manna kjararáð ákvörðun um launakjör framkvæmdastjóra Portusar ehf. og Sítusar ehf. og byggist hún á þeim almennu forsendum sem ákveðnar eru í áðurnefndum úrskurði fullskipaðs kjararáðs. Ber því að líta á úrskurðina sem eina heild.

II.

Kjararáð skrifaði stjórn og framkvæmdastjóra Portusar ehf. og Sítusar ehf. bréf dagsett 1. febrúar 2010 og gaf þeim kost á að koma sjónarmiðum á framfæri við ráðið auk þess sem óskað var eftir ítarlegum upplýsingum um öll núverandi starfskjör framkvæmdastjórans, þar með talin hlunnindi, svo sem bifreiða- og aksturshlunnindi, sérstakar greiðslur í lífeyrissjóð o.þ.h. Auk þess var óskað eftir upplýsingum um öll launuð aukastörf. Í bréfunum voru kynntar helstu breytingar sem gerðar voru með lögum nr. 87/2009 á lögum um kjararáð og hlutafélagalögum nr. 2/1995. Sérstaklega var óskað eftir afriti af ráðningarsamningi eða erindisbréfi. Fjármálaráðuneyti var skrifað 4. mars 2010 og gefinn kostur á að koma sjónarmiðum sínum á framfæri.

Stjórnarformaður svaraði með bréfi dagsettu 15. febrúar 2010. Bréfinu fylgdi ráðningarsamningur og skipurit. Í bréfinu kom fram að einn framkvæmdastjóri er fyrir Portusi ehf. og Sítusi ehf. og dótturfélögum þeirra og hefði hann yfirumsjón með rekstri og stjórnun sjö félaga. Starfið næði til yfirumsjónar með framkvæmdum og að ljúka uppbyggingu Hörpu (tónlistarhússins), undirbúnings starfsemi Hörpu og frekari þróunar og uppbyggingar á Austurhafnarreitnum. Auk þess næði starfið til heildarsamræmingar félaganna sjö og samskipta við móðurfélagið Austurhöfn TR hf. Starf framkvæmdastjóra væri mjög umfangsmikið og væri vinnuskylda meiri en almennt gerðist með störf framkvæmdastjóra. Framkvæmdastjóra væri ekki greitt sérstaklega fyrir yfirvinnu eða önnur störf.

Framkvæmdastjóri Portusar ehf. og Sítusar ehf. sendi kjararáði bréf dagsett 15. febrúar 2010. Bréfinu fylgdi ráðningarsamningur og ferilskrá framkvæmdastjóra. Í bréfinu sagði að hann hefði hafið störf 1. ágúst 2009. Hann væri framkvæmdastjóri Portusar ehf. og dótturfélaga og Sítusar ehf. og dótturfélaga. Engar aukagreiðslur eða þóknanir væru fyrir framkvæmdastjórastörf systur- og dótturfélaga Portusar ehf. Móðurfélagið, Austurhöfn TR hf., væri í 54% eigu ríkisins og í 46% eigu Reykjavíkurborgar. Portus ehf. og Sítus ehf. væru

dótturfélög Austurhafnar TR hf. Portus ehf. væri eigandi Hörpu, tónlistar- og ráðstefnuhússins í Reykjavík og auk þess ábyrgt fyrir rekstri hússins. Dótturfélög Portusar ehf. væru Totus ehf., fasteignafélag, og Ago ehf. sem væri rekstrarfélag Hörpu. Áætlað væri að niðurstöðutala efnahagsreiknings Portusar ehf. yrði rúmlega 23 milljarðar króna þegar framkvæmdum lyki árið 2011. Heildarvelta væri áætluð um 1.800 milljónir króna fyrsta heila starfsár félagsins árið 2012. Starfsmannafjöldi yrði 25 þegar Harpa hæfi rekstur. Núverandi starfsemi lyti annars vegar að yfirumsjón framkvæmda og hins vegar að undirbúa rekstur hússins. Hringur ehf. væri dótturfélag Totusar ehf. og væri tilgangur félagsins að taka lán til byggingar Hörpu og annast greiðslur lánsins. Situs ehf. væri móðurfélag og eigandi lóðarréttinda við austurhöfnina í Reykjavík. Dótturfélög þess væru Hospes ehf., hótelfélag, og Custos ehf. sem væri félag um bílastæðahúsið. Núverandi starfsemi Situsar ehf. lyti að frekari þróun og uppbyggingu á Austurhafnarreitnum. Umfangsmest væri verkefni sem snúi að uppbyggingu og rekstri hótels sem fyrirhugað er að tengist rekstri Hörpu. Núverandi starfsemi dótturfélaga Situsar ehf. væri mjög takmörkuð. Áætlað væri að niðurstöðutala efnahagsreiknings yrði um 2,5 milljarðar á árinu 2009. Stöðugildi væru tvö og heildarvelta um 3,0 milljónir. Starf framkvæmdastjóra væri í senn umfangs- og ábyrgðarmikið. Samkvæmt ráðningarsamningi væru vinnutíma engin takmörk sett og væri ekki greitt sérstaklega fyrir yfirvinnu sem væri að meðaltali 50 til 60 tímar á mánuði. Framkvæmdastjórinn hefði yfir tuttugu ára reynslu í stjórnun fyrirtækja og víðtæka menntun á sviði rekstrar og viðskipta.

Í ráðningarsamningi segir meðal annars að ráðningartími væri ótiltekinn en gagnkvæmur uppsagnarfrestur sé sex mánuðir. Uppsagnarfrestur lengist með starfstíma og verður tólf mánuðir eftir fjögur ár í starfi. Vinnutími miðast í meginatriðum við hefðbundinn starfstíma á skrifstofu félagsins en ræðst af aðstæðum. Vinnutíma framkvæmdastjórans eru engin takmörk sett. Í samningnum er auk launa fjallað um ýmis önnur kjör. Félagið leggur framkvæmdastjóranum til bifreið til ótakmarkaðra nota og greiðir allan kostnað af rekstri hennar auk farsíma, tölvu og tölvutengingar á heimili hans. Félagið greiðir mótframlag launagreiðanda til þess lífeyrissjóðs sem framkvæmdastjórinn vill vera félagi í, samkvæmt reglum sjóðsins, auk framlags í séreignasjóð, 12% af launum.. Jafnframt er í samningnum fjallað um orlof, tryggingar, rétt til launa í veikindum, ferðakostnað o.þ.h. Í samningnum, sem gerður var í júní 2009, segir enn fremur að verði frumvarp til laga um breytingu á lögum um kjararáð samþykkt muni ákvæði samningsins um laun falla niður. Frumvarp þetta varð að lögum nr. 87/2009 í ágúst árið 2009.

Fjármálaráðuneyti svaraði með bréfi dagsettu 11. mars 2010. Í bréfinu sagði að eðlilegt væri að kjararáð horfði til þeirrar launastefnu sem fram kæmi í leiðarljósum ríkisstjórnarinnar í skýrslu fjármálaráðherra um jöfnuð í ríkisfjármálum 2009 – 2013. Þar segir meðal annars að lækka skuli laun æðstu yfirmanna hjá ríkinu þannig að þau verði ekki hærrí en laun forsætisráðherra.

Kjararáð gaf framkvæmdastjóranum kost á að tjá sig um fyrirhugaða ákvörðun með bréfi dagsettu 17. mars 2010. Bréf, dagsett 28. mars 2010, barst frá framkvæmdastjóranum. Í því mótmælti hann því að mánaðarlaun framkvæmdastjóra Austurhafnar TR ehf. væru takmarkandi um launakjör framkvæmdastjóra Portusar og Situsar ehf. Austurhöfn TR ehf. væri eignarhaldsfélag og hefði aðallega eftirlit með Austurhafnarverkefninu en mjög takmarkaður rekstur væri í því félagi. Starfsemi Portusar ehf. lyti annars vegar að yfirumsjón með uppbyggingu tónlistarhússins, Hörpu, í gegnum dótturfélagið Totus ehf. og hins vegar að undirbúningi reksturs tónleika- og ráðstefnuhalds auk annars reksturs í gegnum dótturfélagið Ago ehf. Boðuð lækkun launa bæri ekki með sér að gætt væri meðalhófssjónarmiða. Miklar kröfur um menntun og hæfni hefðu verið gerðar þegar framkvæmdastjóri var ráðinn en þær endurspegluðust ekki í ráðgerðri ákvörðun um launakjör hans.

III.

Í 8. gr. laga um kjararáð nr. 47/2006 segir, að það skuli við úrlausn mála gæta innbyrðis samræmis í starfskjörum þeim sem það ákveður og að þau séu á hverjum tíma í samræmi við laun í þjóðfélaginu hjá þeim sem sambærilegir geta talist með tilliti til starfa og ábyrgðar. Við ákvörðun launakjara samkvæmt 4. gr. laganna skuli sérstaklega gæta samræmis milli þeirra og þeirra kjara hjá ríkinu sem greidd eru á grundvelli kjarasamninga annars vegar og ákvarðana kjararáðs samkvæmt 3. gr. hins vegar. Þá skuli kjararáð ætíð taka tillit til almennrar þróunar kjaramála á vinnumarkaði. Með lögum nr. 148/2008 var kjararáði falið, án tillits til fyrri lögmæltra viðmiða, að kveða upp úrskurð fyrir árslok 2008 er fæli í sér 5–15% launalækkun alþingismanna og ráðherra er gilti frá 1. janúar 2009. Til ársloka 2009 skyldi ráðinu óheimilt að endurskoða úrskurðinn til hækkunar. Jafnframt skyldi kjararáð endurskoða kjör annarra til samræmis. Svohljóðandi málsliður bættist við 8. gr. laganna með breytingu sem gerð var á lögum um kjararáð með lögum nr. 87/2009: „Við ákvörðun sína skal kjararáð gæta þess að föst laun fyrir dagvinnu, annarra en forseta Íslands, verði ekki hærri en föst laun forsætisráðherra skv. 3. gr.“ Föst laun forsætisráðherra eru nú 935.000 krónur á mánuði. Síðast var lögum um kjararáð breytt með lögum nr. 127/2009 en í þeim segir að til nóvemberloka 2010 sé óheimilt að endurskoða til hækkunar úrskurði sem kveðnir höfðu verið upp á grundvelli laga nr. 148/2008. Við endurskoðun eða ákvörðun kjara annarra aðila sem heyra undir ráðið skuli gætt innbyrðis samræmis eftir því sem framast sé unnt og að virtum ákvæðum 8. gr. laga nr. 47/2006.

Með þeim breytingum, sem að ofan greinir, á skipulagi ákvarðana um launakjör þeirra sem heyra undir kjararáð hefur, eins og fram kemur í úrskurði um almennar forsendur nr. 2010.4.001, verið raskað því fyrirkomulagi og viðmiðum sem tilgreind voru í 8. gr. laga um kjararáð nr. 47/2006 eins og þau upphaflega voru. Kjararáð verður samkvæmt 8. gr. eins og hún nú er fyrst og fremst að miða við föst laun forsætisráðherra og þær ákvarðanir sem Alþingi tók um lækkun launa þeirra sem hafa heyrt undir ákvörðunarvald ráðsins. Af þessu leiðir einnig, að svo geti í auknum mæli farið að æðsti stjórnandi hlutafélags eða stofnunar í eigu ríkisins verði ekki með hæst laun starfsmanna, en við því hefur kjararáð engin úrræði. Fyrirvaralaus ákvæði laga nr. 148/2008 og 87/2009 hafa í reynd afnumið meginefni 8. gr. laga um kjararáð.

Þeir sem heyra undir ákvörðunarvald kjararáðs taka laun samkvæmt launaflokkum 123 til 142, að forseta Íslands og forsætisráðherra undanskildum. Mánaðarlaun í launaflokki 123 eru 458.224 krónur, í launaflokki 140 806.230 krónur og í launaflokki 142 862.207 krónur. Í launaflokkum 140 til 142 eru hæstaréttardómarar, ríkissáttasemjari, ríkisendurskoðandi, rektor Háskóla Íslands, vegamálastjóri, skrifstofustjóri Alþingis og ráðuneytisstjórar. Auk mánaðarlauna fá þessir embættismenn greitt fyrir yfirvinnu og álag í formi eininga, 6 til 24 einingar á mánuði, forseti Hæstaréttar mest, en aðrir mest 18 einingar. Einingafjöldi til viðbótar mánaðarlaunum í launaflokkum 123 til 142 er almennt á bilinu 0-20.

Við ákvörðun mánaðarlauna framkvæmdastjóra Portusar ehf. og Sítusar ehf., þ.e. fastra launa fyrir dagvinnu, hefur kjararáð tekið mið af mánaðarlaunum forstjóra Austurhafnar TR hf., en hann er í launaflokki 133. Þá hefur kjararáð við ákvörðun einingafjöldi gætt meðalhöfssjónarmiða til þess að komast hjá því að laun lækki óhóflega. Þetta leiðir til tímabundins ósamræmis við laun þeirra sem hafa heyrt undir kjararáð, en búast má við endurskoðun einingafjöldi allra þeirra sem undir það heyra eftir 1. desember 2010 eins og nánar er gerð grein fyrir í úrskurði nr. 2010.4.001.

Vakin er athygli á því að í úrskurði nr. 2010.4.001 um almennar forsendur segir að kjósi framkvæmdastjóri að halda bifreiðahlunnindum samkvæmt ráðningarsamningi, þar með töldum greiðslum sem miðast við tiltekinn fjölda ekinna kílómetra, skuli verðmæti þeirra

samkvæmt mati ríkisskattstjóra dragast frá heildarlaunum sem kjararáð ákveður og fram koma í ákvörðunarorði. Jafnframt segir að laun séu ákveðin miðað við lífeyrisréttindi í A-deild Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins (LSR) og sé miðað við að verðmæti iðgjalds launagreiðanda sé 20% af heildarlaunum. Sé iðgjald launagreiðanda í annan lífeyrissjóð en LSR, að séreignasjóði meðtöldum, hærra eða lægra en 20% af launum skulu heildarlaun, sem ákveðin verða af þriggja manna kjararáði, hækka eða lækka um það hlutfall sem mismuninum nemur. Sama á við ef greitt er meira eða minna en 2% af launum í séreignasjóð fyrir félaga í LSR, sjá nánar kafla VIII í úrskurði nr. 2010.4.001. Þá skulu greiðslur fyrir fastlínusíma á heimili framkvæmdastjóra dragast frá heildarlaunum sem fram koma í ákvörðunarorði.

Eins og fram kemur í IX. kafla úrskurðar kjararáðs nr. 2010.4.001 taka ákvarðanir ráðsins gildi frá ákvörðunardegi nema annað sé sérstaklega tekið fram í einstökum ákvörðunum.

Að öðru leyti en hér segir vísast til úrskurðar kjararáðs um almennar forsendur nr. 2010.4.001, sem gilda um laun og starfskjör framkvæmdastjóra Portusar ehf. og Situsar ehf.

IV.

Ákvörðunarorð

Frá og með 1. maí 2010 skulu mánaðarlaun framkvæmdastjóra Portusar ehf. og Situsar ehf. vera samkvæmt launaflokki 502-133, nú 638.033 krónur. Að auki skal greiða honum 50 einingar á mánuði fyrir alla yfirvinnu og álag er starfinu fylgir.

Eining er 1% af launaflokki 502-126, nú 5.058 krónur. Einingar greiðast alla mánuði ársins, einnig í sumarleyfi. Af því leiðir að ekki er greitt orlofsfé á einingar.

Kjósi framkvæmdastjóri Portusar ehf. og Situsar ehf. að halda bifreiðahlunnindum sínum skal draga verðmæti þeirra samkvæmt mati ríkisskattstjóra frá heildarlaunum sem hér eru ákveðin.

Sé iðgjald launagreiðanda í annan lífeyrissjóð en Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins, að séreignasjóði meðtöldum, hærra eða lægra en 20% af launum skulu heildarlaun sem hér eru ákveðin hækka eða lækka um það hlutfall sem mismuninum nemur.

Laun eru miðuð við fullt starf þannig að ekki komi til frekari greiðslna nema kjararáð úrskurði um það sérstaklega.

Um almenn starfskjör framkvæmdastjórans gilda reglur kjararáðs eins og þær eru á hverjum tíma og eins og við á.

Ákvörðun þessi gildir fyrir þann sem nú gegnir starfi framkvæmdastjóra Portusar ehf. og Situsar ehf.

Guðrún Zoëga

Jakob R. Möller

Jónas Þór Guðmundsson